

Marin Bolić održao je predavanje o istarskom naručitelju i kolekcionaru umjetnina u 18. stoljeću

BISKUP GASPARE NEGRI UVEO JE PROSVJETITELJSKU MISAO U ISTRU

Gaspare Negri smatra se najvažnijim istarskim naručiteljem i kolekcionarom umjetnina u 18. stoljeću jer se za njegovo ime vežu neke od najvažnijih umjetnina u Istri, kaže Marin Bolić, asistent na Odsjeku za povijest umjetnosti riječkog Filozofskog fakulteta. Njegovo je predavanje o biskupu Negriju treće u ovoljetnom ciklusu izlaganja u sklopu projekata »Et tibi dabo« i »Barokna Rijeka«, a za Novi list Marin Bolić je sažeo najvažnije i najzanimljivije dijelove predavanja. Dakle, tko je bio Gaspare Negri?

- Gaspare Negri bio je Venecijanac, rođen 1697. godine. Za svećenika se zaređio 1721. te je služio kao regularni kanonik u venecijanskoj crkvi San Simeone e Giuda. Godine 1732. posvećen je za biskupa te tada preuzima Novigradsku biskupiju. No, kako je Novigrad u to vrijeme bio malaričan, rezidirao je u Bujama, a župna crkva svetog Servula preuzela je privremeno funkciju katedrale. Na čelu Novigradske dijeceze Negri se zadržao do 1742., a zatim preuzima biskupsku stolicu u Poreču gdje je stolovao do svoje smrti 1778. godine, opisuje Marin Bolić. Osim svećeničke i biskupske službe, Negri je bio velik poznavatelj i zaljubljenik u umjetnine.

Pasionirani kolekcionar

- Iako su u Istri 18. stoljeća na čelu dijeceza bile i druge poduzetne osobe, poput pulskog biskupa Giuseppea Marija Bottarija ili pak pulskog, a zatim i porečkog, biskupa Francesca de Polesinija, Gaspare Negri bio je, možemo reći, najznačajnija osoba tog razdoblja. Na primjer, u crkvi svetog Servula u Bujama preuredio je svetište i tom prilikom za kiparske radove zaposlio venecijanskog majstora Giovannija Marchiorija. Riječ je o jednom

od najvažnijih kipara u Veneciji toga doba, a njegove kipove svetog Servula i Sebastijana što se nalaze u Bujama Damir Tulić, naš najbolji poznavatelj venecijanskog kiparstva 17. i 18. stoljeća, valorizira kao najvažnije i najkvalitetnije mramorne skulpture u Hrvatskoj uopće, kaže Marin Bolić.

Slikarska djela Negri naručuje od Giuseppea Camerate i Sante Piattija koji su također venecijanski majstori i, iako nisu bili među najboljim slikarima u Veneciji tada, riječ je o vještim majstorima koji su bili i ugledni članovi venecijanskog društva.

- Za katedralu u Poreču, najvjerojatnije ponovo Negri, kod već spomenutog slikara Camerate naručuje sliku »Bogorodica s Djetetom, sv. Maurom i Eleuterijem«, koja je premještena te se danas nalazi u porečkoj crkvi svetog Eleuterija. Biskup Gaspare Negri bio je i pasionirani kolekcionar te je zabilježeno da je u kasnije raspršenoj zbirci imao slike renomiranih umjetnika poput Tintoretta, Veronesea, Parisa Bordona, Palme Starijeg, Pietra Liberija, Gregorija Lazzarinija. Također, u svojoj zbirci, koju korčulanski svećenik i antikvar te Negrijev suvremenik Pietro Ferro naziva muzejem,

Francesco Bartolozzi:
Portret biskupa
Gasparea Negrija

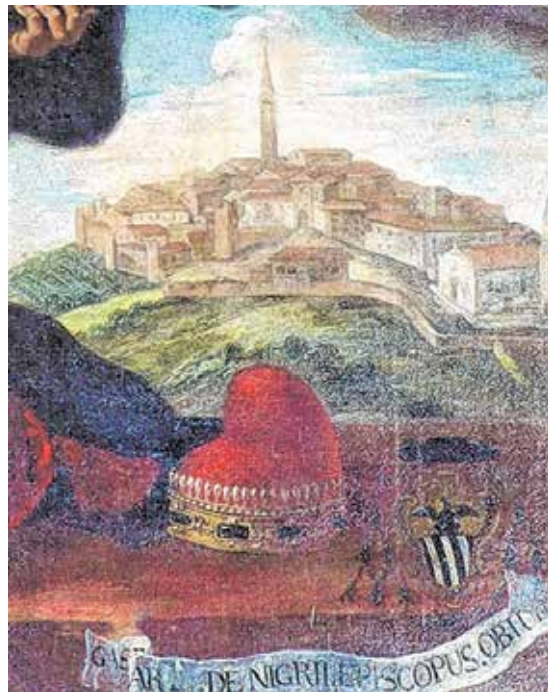
MARIN BOLIC

Negri je imao i razne druge antikvitete poput kovanica i medalja, govori nam Marin Bolić i dodaje da su vrlo važna i Negrijeva povijesno-arheološka istraživanja.

Istraživač Eufrazijane

- Za biskupa Negrija slobodno se može kazati kako uvodi prosvjetiteljsku misao na područje Istre i općenito donosi suvremene kulturne obrasce intelektualne elite Apeninskog poluotoka s kojom je bio u kontaktu kako uživo, tako i epistolarnim putem. Od tuda proizlazi i njegov interes za starine te za proučavanje povijesti. Istraživačima što se bave Porečom poznato je njegovo djelo »Memorie Storiche della Citta e Diocesi di Parenzo«, koje je dostupno i u tiskanom izdanju, kaže Marin Bolić. Također, u riječkim i venecijanskim bibliotekama i arhivima čuvaju se još uvijek neobjavljeni Negrijevi rukopisi u kojima popisuje epigrafske natpise u Poreču ili pak donosi povijesne crtice o venecijanskim kardinalima, kao i dokumenti što svjedoče o njegovom interesu za katedralu u kojoj je stolovao.

- Bio je jedan od prvih ozbiljnih istraživača Eufrazijane te je dao napraviti grafiku kako bi se dokumentirao mozaik u kaloti apsida, što je prvi poznati prikaz tog remek-djela iz 6. stoljeća. Međutim, u Seminario Patriarcale u Veneciji sačuvana je do sada nepoznata kopija pisma

Prikaz Buja te natpis
i grb biskupa Negrija, detalj

što ga je Tommaso Temanza, arhitekt, civilni i vojni inženjer te kroničar umjetnosti, poslao Negriju. U pismu, što je datirano u 1753., Temanza objašnjava biskupu kako je Bernardo, čiji nam identitet još nije poznat, no moguće da je riječ o Bernardu Silvestriju koji je surađivao s Temanzom, napravio crteže Eufrazijane. Tri su crteža, od u pismu spomenutih pet, i sačuvana te je riječ o crtežima tlocrta, uzdužnog presjeka te crtežu s prikazom kapitela, biskupske katedre i pogleda na apsidu Eufrazijeve bazilike. Ako crteže datiramo prema nadnevku na kopiji pisma – to jest u 20. svibnja 1753. – možemo zaključiti kako su to najstariji crteži ovog zdanja pod zaštitom UNESCO-ove Svjetske baštine za koje trenutno znamo, zaključuje Marin Bolić.

Jakov KRŠOVNIK

Marin Bolić

Za biskupa Negrija slobodno se može kazati kako uvodi prosvjetiteljsku misao na područje Istre i općenito donosi suvremene kulturne obrasce intelektualne elite Apeninskog poluotoka s kojom je bio u kontaktu kako uživo, tako i epistolarnim putem. Od tuda proizlazi i njegov interes za starine te za proučavanje povijesti. U riječkim i venecijanskim bibliotekama i arhivima čuvaju se još uvijek neobjavljeni Negrijevi rukopisi u kojima popisuje epigrafske natpise u Poreču

Santo Piatti, »Bogorodica s Djetetom i svecima«, crkva sv. Servula, Buje

MARIN BOLIC